

Тренінги з розробки інклюзивних підходів та практик примирення в управлінні спільною спадщиною в Умані

11 жовтня 2019

14 листопада 2019

6 або 13 лютого 2020

Умань

ОПИС ПРОГРАМИ

Ефективне управління спадщиною задля розвитку місцевих громад та для глибшого розуміння і усвідомлення значення багатокультурного минулого міст є важливим завданням для сучасної України. Спадщина сьогодні, особливо локальна, є однією з найменш дієвих сфер для сталого розвитку українських міст. За невеликим виключенням, міські спільноти і влада мало працюють зі спадщиною і не спрямовують її потенціал для культурного та економічного зростання своїх міст. Та навіть найбільш успішні у цій роботі міста стикаються з викликами щодо забезпечення сенситивного, ефективного, інклюзивного та сталого управління спадщиною.

Умань, як важливе місце для польської, єврейської та української історії, є, мабуть, одним з найяскравіших випадків викликів і великого потенціалу культурної спадщини для місцевого розвитку. Будучи всесвітньовідомим місцем паломництва для хасидів, одним з найбільш знаних приватних польських містечок з відомим парком «Софіївка», важливим центром для козацької історії, - сьогодні це місто є прикладом поділеної, конкуруючої спадщини та розділеної історії. Сліди колись багатоетнічного і багатокультурного міста затерті в міському просторі, встановлюються і обговорюються нові конкуруючі пам'ятники, спілкування між різними учасниками спадщини обмежене, символічна ознакування простору міста викликає напругу. Мало хто з локальної спільноти та відвідувачів поєднує різні історії міста і розглядає їх як складну, переплетену та заплутану, місцеву спадщину – польську, українську, єврейську, козацьку, хасидську, радянську та іншу. А ця різноманітна і багата спадщина може стати потужним місцевим надбанням і прикладом вирішення складних питань, пов'язаних як з концептуалізацією спадщини, так і з управлінням у різних масштабах: на місцевому, національному та міжнародному рівнях. Тренінги спрямовані саме на ці виклики та пропонують шляхи зміни ситуації для кращих та ефективніших способів управління спадщиною.

МЕТА

Тренінги з розробки інклюзивних підходів та практик примирення в управлінні спільною культурною спадщиною в Умані є частиною дворічного проекту «ReHerit: спільна відповідальність за спільну спадщину». Тренінги мають завдання обговорити та розпрацювати найскладніші та найважливіші приклади спільної спадщини міста, визначити найпроблемніші зони, запропонувати ефективні механізми вирішення конфліктних ситуацій та підходи управління спадщиною, які базуються на цінностях розмаїття, толерантності та спільного нового використання.

ТЕМИ

Умань символізує складність історії прикордоння та багатство європейської спадщини. Проте зараз ми часто спостерігаємо напруженість і конфліктність, замість дослідження перспектив спадщини як надбання сучасного міста. Проблеми та потенціал різноманітної та інклюзивної культурної спадщини поки що слабо представлені у стратегії місцевого розвитку та в програмах громадських, наукових і туристичних організацій, дотичних до теми. Оскільки спадщина Умані має значення, яке далеко виходить за межі локального, варто звернути увагу на найважливіші приклади «чужої» спадщини, які можуть і повинні стати позитивними зразками та новою можливістю для просування міста, усвідомлення і популяризації його різноманітності і одночасно спільності спадщини. Для тренінгу вибрано три теми, які останніми роками мали резонанс як на місцевому, так і на загальноукраїнському та міжнародному рівні.

1. Паломництво у місті: чи/як можна будувати мости? – 11 | 10 | 2019

Цей тренінг торкається питань і проблем, пов'язаних з паломництвом хасидів до Умані. У першій його частині розглянемо, що таке хасидизм як рух, чому він виник і як змінився до сьогодні, якими були основні осередки хасидизму в Східній Європі і яке місце серед них займає Умань. Під час роботи поговоримо про те, де сьогодні мешкають хасиди у світі і як відбувається їх взаємодія з оточуючим середовищем (зокрема, торкнемось американського та канадського досвіду). Потім перейдемо до місць сучасного паломництва хасидів в Україні (Белз, Бердичів) та Польщі (Бобова, Лежайськ), розглянемо можливості та способи співпраці паломників з місцевими громадами та владою. У наступній частині тренінгу розглянемо результати соціологічного опитування мешканців Умані 2018 року (у частині ставлення до паломництва хасидів). Як уманчани сприймають паломників і як ці уявлення формуються? У яких сферах суспільного життя міста уманчани бачать позитивні впливи паломництва, у яких – нейтральні, а в яких негативні? Наскільки уманчани задіяні в організації та обслуговуванні паломництва? Чи потрібна населенню Умані співпраця з паломниками, які тут залишаються на тривалий час, і яка саме? Які є виклики в налагодженні комунікації і шляхи співпраці та співжиття для розвитку міста? Ми спільно поміркуємо над можливостями діалогу та зменшення напруги в місті.

2. Монументальні простори пам'яті: місця пам'яті, зустрічі, (не)порозуміння 14 | 11 | 2019

Цей тренінг буде присвячено тому, яку роль відіграють монументи у місті в ХХ-ХХІ ст. Аби сформувані навички критичного аналізу монументів, спробуємо спільно шукати відповіді на запитання: які владні стосунки та ієрархії стоять за створенням монументів; якою може бути форма сучасного монумента і як вона співвідноситься із його змістом; як різні аудиторії взаємодіють з монументами, присвоюють і переосмислюють їх; як зробити монумент місцем зустрічі, діалогу та життя, а не місцем пропаганди та владних ритуалів. Особливу увагу звернемо на практичні рішення щодо конфліктних, «небажаних» чи неоднозначних монументів: знести, музеєфікувати, змінити контекст, не помічати чи використати для початку діалогу між конфліктуєчими групами? Ці теми та питання будуть розглядатися на прикладах кращих практик, а також на місцевих уманських прикладах комеморативних місць та пам'ятників.

3. Простори (не)пам'яті: зникаючі сліди багатокультурного минулого міста та їх переосмислення – 6 або 13 |02| 2020

Під час тренінгу ми обговоримо проблему піклування про "неуспадковану" спадщину колишніх багатоетнічних міст та містечок. Хто повинен нести відповідальність за багатокультурну спадщину знищених або переміщених спільнот? Як подолати етнічне відмежування та уникати конкуренції довкола збереження спільної спадщини? Якими є досвіди та добрі практики інших міст/країн Центрально-Східної Європи у вирішенні цих проблем? Під час тренінгу ми зокрема сфокусуємося на об'єктах колишніх синагог на території заводу «Мегомметр» та польському кладовищі в м.Умань.

СТРУКТУРА

Програма навчання спрямована на вирішення конфліктних ситуацій та пошуку найкращих рішень для кожного конфлікту. Заплановано проведення трьох тренінгів з трьох тем, зазначених вище. Кожен тренінг триватиме один день і складатиметься з трьох частин: 1) презентації та обговорення подібних до Умані проблемних прикладів та найкращих практик і підходів до вирішення конфліктів; 2) розпрацювання уманських прикладів: формулювання питань, запитів, озвучення найпроблемніших зон, визначення учасників процесу, обговорення та пошук шляхів вирішення ситуації; 3) пошук ефективних практичних рішень для об'єднання конкуруючої спадщини, та розв'язання конфліктів навколо неї.

УЧАСНИКИ

Ефективне управління культурною спадщиною потребує залучення різних учасників, які у спільній роботі зі спадщиною задіюють різні знання, компетенції і досвіди. Ці тренінги є можливістю налагодити діалог між різними учасниками спадщини у місті, особливо органами міської влади та громадськими інститутами та активістами. До участі запрошуються управлінці міської ради в галузі культури, туризму та інфраструктури, менеджери культури, журналісти, екскурсіводи, музейні працівники, краєзнавці та історики, вчителі, представники місцевого бізнесу, який працює з об'єктами спадщини, місцеві мешканці, особливо ті, що мешкають по сусідству з об'єктами та місцями спадщини, представники організацій та ініціативних груп, що зосереджують свою увагу на збереженні та популяризації спадщини, представники місцевих релігійних та культурних організацій. Кількість учасників кожного тренінгу – 30 осіб.

РЕЗУЛЬТАТИ

Тренінги є запрошенням до спільного обговорення і пошуку найкращих рішень для складних об'єктів та просторів спільної спадщини Умані. Вони познайомлять учасників з найкращими практиками управління складною спадщиною, дадуть нові знання і навички у роботі з конкретними прикладами в Умані, інструменти вирішення та запобігання конфліктам і налагодження комунікації між різними учасниками процесу, підвищать обізнаність та культурну чутливість у роботі зі спадщиною міста, та окреслять спільні шляхи вирішення трьох конкретних проблемних ситуацій зі спадщиною в Умані, підсилять комунікацію між різними учасниками спадщини – учасниками тренінгів.

Учасники отримають матеріали з найновішою літературою з тем, які розглядатимуться на тренінгах.

ТРЕНЕРИ

Ірина Брунова-Калісецька – кандидатка психологічних наук, виконавча директорка ГО «Інформаційно-дослідний центр «Інтеграція та розвиток». Сфера компетенцій: етнічна психологія, аналіз та практики запобігання конфліктів, фасилітація діалогу, який стосується

складного минулого і колективних травм. Проводить тренінги з питань попередження та трансформації конфліктів, багатокультурної та миротворчої освіти, культурної та конфліктної чутливості, недискримінації тощо. Має наукові публікації досліджень соціально-психологічної

складової конфліктуючих пам'ятей.

Алла Марченко - докторантка на Ph.D. програмі Інституту філософії та соціології Польської Академії наук (Варшава). Тема докторської дисертації: "Порівняльний аналіз ефектів паломництва хасидів у локальних рамках пам'яті в Польщі та Україні". Соціологічну освіту здобула в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, тривалий час викладала на кафедрі методології та методів соціологічних досліджень факультету соціології. Має досвід участі в багатьох міжнародних проектах, зокрема є випускницею дослідницької програми Карнегі в Нью-Йоркському університеті та учасницею докторського семінару у музеї історії польського єврейства POLIN. Останні публікації на дотичну тематику містяться у наукових журналах "Contemporary Jewry", "Discourse, Context, and Media".

Ірина Склокіна – історикиня, кандидатка історичних наук, дослідниця Центру міської історії. Захистила дисертацію на тему "Офіційна радянська політика пам'яті про нацистську окупацію (за матеріалами Харківської області), 1943-1985 рр." Дослідження Ірини Склокіної стосується історичної спадщини, місць пам'яті, комеморативних практик, музеїв. Співавторка книги «Політика і пам'ять: Дніпро, Запоріжжя, Одеса, Харків від 1990-х до сьогодні» (2018).

Анна Чеботарьова - соціологиня, дослідниця Центру міської історії та Університету Сент Галлена (Швейцарія), координаторка міжнародного проекту "Український регіоналізм: дослідницька платформа". Сфера наукових зацікавлень — усна історія Львова та Галичини, єврейська спадщина Центрально-Східної Європи, колективна пам'ять, методологія соціологічних досліджень.

ОРГАНІЗАТОРИ

Центр міської історії, Лабораторія міського простору, відділ культури Уманської міської ради

Розробниця – Ірина Мацевко (Центр міської історії).

Координаторка – Марія Кравченко (Лабораторія міського простору), Людмила Гекалюк (координаторка проекту в Умані)

Детальніше про проект [«ReHERIT: спільна відповідальність за спільну спадщину»](#).

Дворічний проект «ReHERIT: спільна відповідальність за спільну спадщину» реалізується у Львові та Умані. Завданням проекту є поширення обізнаності про місцеві контексти, різноманітний та недооцінений потенціал спадщини; підвищення компетенцій та створення нових підходів і моделей для продуктивної співпраці між різними акторами у роботі зі спадщиною; актуалізацію розуміння спадщини завдяки аналізу наявної інфраструктури культури, туризму та бізнесу із залученням різних учасників спадщини та локальних громад; вивчення можливостей для покращення управління спадщиною та її популяризації, запроваджуючи найкращі міжрегіональні та міжнародні практики. Проект ReHERIT триватиме з кінця липня 2018 до кінця липня 2020 року, та складатиметься з соціологічного, інфраструктурного, навчально-методичного та практичного блоків активностей. Результати проекту будуть розміщені на Порталі культурної спадщини та доступні для всіх зацікавлених.

ReHERIT реалізується спільно з Управлінням охорони історичного середовища Львівської міської ради, Лабораторією міського простору, Центром міської історії Центрально-Східної Європи та Відділом культури Уманської міської ради.

Львівська
міська
рада

Центр міської історії
Центрально-Східної Європи

Умань
місто за тебе історією

